

Euskal autonomia erkidegoko gizarte-ekonomiari buruzko kontakizuna

Zuzendaritza

Marta Enciso Santocildes
Aitor Bengoetxea Alkorta
Leire Uriarte Zabala

Edizioa

Aitziber Mugarra Elorriaga

eman la zabal zazu

GEZKI

UPV/EHuko Gizarte
Ekonomia eta Zuzenbide
Kooperatiboaren Institutua

Instituto de Derecho
Cooperativo y Economía
Social de la UPV/EHU

MONDRAGON
IKERKETA KUDEAKETAN
INVESTIGACION EN GESTION
INNOVATION & KNOWLEDGE

Deusto

Facultad de Derecho
Zuzenbide Fakultatea

Mondragon
Unibertsitatea

Humanitate eta Hezkuntza
Zientzien Fakultatea
LANKI Kooperatibismoaren Ikertegia

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

LAN ETA ENPLEGU
SAILA
DEPARTAMENTO DE TRABAJO
Y EMPLEO

Dykinson, S.L.

***Euskal autonomia erkidegoko
gizarte-ekonomiari buruzko kontakizuna***

Direction

Marta Enciso Santocildes
Aitor Bengoetxea Alkorta
Leire Uriarte Zabala

Publisher

Aitziber Mugarra Elorriaga

Euskal autonomia erkidegoko gizarte-ekonomiari buruzko kontakizuna

Zuzendaritza

Marta Enciso Santocildes

Aitor Bengoetxea Alkorta

Leire Uriarte Zabala

Edizioa

Aitziber Mugarra Elorriaga

Saioa Arando Lasagabaster
Francisco Javier Arrieta Idiakez

Aitor Bengoetxea Alkorta

Marta Enciso Santocildes

Ane Etxebarria Rubio

Enekoitz Etxezarreta Etxarri

Mónica Gago Garcia

Josune López Rodríguez
Gonzalo Martínez Etxeberria

Jon Morandeira Arca

Aitziber Mugarra Elorriaga

Aratz Soto Gorrotxategi

Ainara Udaondo Alberdi

Leire Uriarte Zabala

UPV/EHUko Gizarte
Ekonomia eta Zuzenbide
Kooperatiboaren Institutua

Instituto de Derecho
Cooperativo y Economía
Social de la UPV/EHU

MONDRAGON
IKERKETA KUDEAKETAN
INVESTIGACION EN GESTION
INNOVATION & KNOWLEDGE

Humanitate eta Hezkuntza
Zientzien Fakultatea
LANKI Kooperatibismoaren Ikertegia

LAN ETA ENPLEGU
SAILA
DEPARTAMENTO DE TRABAJO
Y EMPLEO

Dykinson, S.L.

No está permitida la reproducción total o parcial de este libro, ni su incorporación a un sistema informático, ni su transmisión en cualquier forma o por cualquier medio, sea este electrónico, mecánico, por fotocopia, por grabación u otros métodos, sin el permiso previo y por escrito del editor. La infracción de los derechos mencionados puede ser constitutiva de delito contra la propiedad intelectual (art. 270 y siguientes del Código Penal).

Dirijase a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necesita fotocopiar o escanear algún fragmento de esta obra. Puede contactar con Cedro a través de la web www.conlicencia.com o por teléfono en el 917021970/932720407

Este libro ha sido sometido a evaluación por parte de nuestro Consejo Editorial
Para mayor información, véase www.dykinson.com/quienes_somos

© Copyright by
Los autores
Madrid, 2021

Editorial DYKINSON, S.L.
Meléndez Valdés, 61 - 28015 Madrid
Teléfono (+34) 915442846 - (+34) 915442869
e-mail: info@dykinson.com
<http://www.dykinson.es>
<http://www.dykinson.com>

ISBN: 978-84-1377-805-1
Depósito Legal: M-36426-2021

Preimpresión:
Besing Servicios Gráficos, S.L.
besingsg@gmail.com

Aurkibidea: edukien taula

<i>Aurkibidea: sigla eta akronimoen taula</i>	15
<i>Hitzaurrea</i>	17
Idoia Mendia Cueva	
1. <i>Euskal autonomia erkidegoko gizarte-ekonomia: kontakizun erkidea</i>	19
Enekoitz Etxezarreta Etxarri	
1.1. GIZARTE-EKONOMIA IKUSPEGI HISTORIKOAN	19
90eko hamarkada: terminoa agertu zen.....	20
Krisialdiak eta eztanda kontzeptuala.....	20
1.2. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO GIZARTE-EKONOMIA	21
Esperientzia bereziki enpresariala.....	21
Euskal Autonomia Erkidegoan antzeman daitekeen errealitate esanguratsua	23
1.3. POSIBLE AL DA ARLO EKONOMIKOA ETA SOZIALA UZTARTZEA? ...	24
Zer ulertzen dugu sozialtzat?	24
Gizarte-konpromisoaren egiturazko izaera.....	25
1.4. GIZARTE-EKONOMIA: ANIZTASUNETIK ERAIKITZEN.....	26
Askotariko errealitatea.....	26
Sektorea mugarritzeko hiru estrategia.....	28
1.5. GIZARTE-EKONOMIA: ZORU KOMUN PARTEKATURANTZ. EUSKAL KASURAKO PRINTZPIOAK BIRFORMULATZEA	30
Pertsonen zentraltasuna.....	31
Erakundeen izaera demokratikoa.....	32
Enpresa-dimentsioa.....	33
Inguratzen dituen komunitatearekiko konpromisoa.....	33
1.6. GIZARTE-EKONOMIA BESTELAKO PARADIGMA EKONOMIKOEN AURREAN	35
1.7. ONDORIOAK.....	38
1.8. ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	39

2. Kooperatibak Euskal autonomia erkidegoan: kontakizuna	43
Leire Uriarte Zabala, Saioa Arando Lasagabaster, Ainara Udaondo Alberdi, Mónica Gago Garcia	
2.1. SARRERA.....	43
2.2. KOOPERATIBEN ARTIKULAZIOA ETA LEGERIA.....	44
Euskal mugimendu kooperatiboaren artikulazioa.....	44
Euskal Autonomia Erkidegoko kooperatibei buruzko legeriaren bilakaera	49
4/1993 Legea.....	50
4/1993 Legearen aldaketa: 1/2000 Legea	51
4/1993 Legearen aldaketa: 8/2006 Legea	52
6/2008 Legea, Euskadiko Kooperatiba Sozietate Txikiei buruzkoa	53
11/2019 Legea.....	53
Kooperatiben fiskalitatea.....	57
2.3. IDEIA NAGUSIAK: EUSKAL MUGIMENDU KOOPERATIBOAREN EZAUGARRIAK.....	57
Dentsitate eta aniztasun kooperatiboa	57
Kooperatibek euskal ekonomian duten pisu espezifiko (aldagai nagusiak: enplegua, establezimendu kopurua, banaketa sektoriala)	58
Enplegu duina eta kalitatezkoa sortzea eta mantentzea	72
Enpresa-izaera	77
Enpresa-demokrazia: kooperatibak enpresa-demokraziaren esperientziak dira	86
Euskal kooperatibak, erreferenteak elkar-lankidetzaren praktikan	88
Kooperatiben orientazio berritzailea	89
Kooperatibak sustraituta eta gizarte-erlaketarekin konprometituta dauden erakundeak dira	93
2.4. AZPIFAMILIA KOOPERATIBOAK.....	97
Irakaskuntza-kooperatibak	97
Ikastolen mugimendua.....	100
Etxebizitza-kooperatibak	102
Nekazaritzako elikagaien kooperatibak	105
Garraiolarien kooperatibak	107
2.5. ONDORIOAK ETA ETORKIZUNEN ERONKAK.....	109
Berezitasuna eta garrantzia.....	109
Enpresa-demokrazia eta pertsonen zentraltasuna.....	109
Enpresa-izaera	110
Elkar-lankidetzan jardutea	110

	Gizarte-erlaketarekiko konpromisoa	111
2.6.	ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	111
3.	Lan-sozietateak Euskal Autonomia erkidegoan: kontakizuna	115
	Aitor Bengoetxea Alkorta, Jon Morandeira Arca	
3.1.	SARRERA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO LAN-SOZIJETATEEN ERREALITATEA.....	115
	Oinarrizko nozioak	115
	Jatorria	117
	Lege-araubidea	119
	Asoziazionismoa	121
3.2.	EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO LAN-SOZIJETATEEN IDEIA NAGUSIAK	122
	Pertsonen zentraltasuna lan-sozietateetan	122
	Lan-sozietateen izaera demokratikoa	124
	Lan-sozietateen enpresa-izaera	126
	Lan-sozietateen komunitatearekiko konpromisoa	128
3.3.	EZAUGARRIAK.....	130
3.4.	ERRONKAK.....	130
	Ideologia	130
	Ikusaraztea	131
	Eratzea	132
	Bizikidetzak	132
	Finantzaketa.....	133
	Sindikatuak	134
	Partaidetzapeko sozietateak	134
3.5.	ONDORIOAK.....	135
3.6.	ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	136
4.	Enplegu-zentro bereziak Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna	139
	Enekoitz Etxezarreta Etxarri, Ane Etxebarria Rubio, Jon Morandeira Arca, Aratz Soto Gorrotxategi, Aitor Bengoetxea Alkorta	
4.1.	SARRERA.....	139
4.2.	EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO EHUNAREN EGUNGO ERREALITATEA.....	140

Gizarte-ekimeneko enplegu-zentro bereziak, gizarteratzeko euskal ereduaren ibilbideko funtsezko kate-maila.....	140
Enplegu babestuaren euskal mugimendu asoziatiboa.....	142
Sustapen-politika publikoak	145
Dimentsio sozioekonomikoa eta adierazleak.....	150
4.3. ENPLEGU-ZENTRO BEREZIA GIZARTE-EKONOMIAREN PARTE GISA	151
Pertsonen zentraltasuna enplegu-zentro berezietan	151
Enplegu-zentro berezien izaera demokratikoa	152
Enplegu-zentro berezien enpresa-dimentsioa.....	154
Enplegu-zentro berezien komunitatearekiko konpromisoa.....	155
4.4. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO ENPLEGU-ZENTRO BEREZIEN INDARGUNEAK ETA ETORKIZUNENKAK.....	157
4.5. ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	161
5. Laneratzeko Enpresak Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna	163
Aitziber Mugarra Elorriaga	
5.1. SARRERA.....	163
Historia	163
Erreferentzia gure mugetatik kanpo	165
5.2. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO EGUNGO ERREALITATEA...	167
Egungo erradiografia	167
Aplikatzekoa den esparru juridikoa	169
Asoziazionismoa eta ordezkaritza-sareak	172
5.3. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO LANERATZEKO ENPRESAREN IDEIA NAGUSIAK.....	173
Enpleguaren eta inklusioaren esparruan espezializatutako irabazi-asmorik gabeko erakundeek bultzatutako irabazi-asmorik gabeko ekimen ekonomikoak	173
Merkatuan beste edozein enpresak bezala jarduten dute	173
Beste enpresa batzuek ez bezalako berezko izaera soziala duten ekimenak	175
Helburu nagusia: gizarte-bazterketako egoeran edo arriskuan dauden langabeen enplegarritasuna hobetzea eta gizarteratzea eta laneratzea lortzea	176
Funtsezko metodologia: laguntzeko ibilbide pertsonalizatua	177
Komunitatearekiko konpromisoa	178
Gizarte-ekonomia solidarioa indartzearekiko konpromisoa	179
Aliantzetan oinarritutako lankidetzak-ereduak	180

5.4.	ETORKIZUNENKORRONKAK.....	181
	Sektorearen hazkundera bultzatzea	182
	Funtsezko eragileak azpimarratzea	182
	Euskal gizartean ikusaraztea	183
	Laneratzen laguntzeko eredia finkatzea	183
	Gizatea laneratzeko enpresen Euskal Autonomia Erkidegoko erreferentziako sare gisa indartzea	183
5.5.	ONDORIOAK.....	183
5.6.	ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	185
6.	Arrantzaleen kofradiak Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna	189
	Francisco Javier Arrieta Idiákez, Gonzalo Martínez Etxeberria, Josune López Rodríguez	
6.1.	SARRERA.....	189
	Definizioa	189
	Jatorriak	190
	Zuzenbide publikoko korporazioak	190
	Autonomia-printzipioa	192
6.2.	ARRANTZALEEN KOFRADIA GIZARTE-EKONOMIAREN PARTE GISA	196
	Pertsonen zentraltasuna arrantzaleen kofradietan	196
	Arrantzaleen kofradien izaera demokratikoa	198
	Arrantzaleen kofradien enpresa-dimentsioa.....	200
	Arrantzaleen kofradien komunitatearekiko konpromisioa.....	201
6.3.	ONDORIOAK.....	202
6.4.	ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	204
7.	Eraldaketarako nekazaritza-sozietateak Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna	205
	Aratz Soto Gorrotxategi	
7.1.	SARRERA.....	205
	Definizioa	206
	Aurrekariak	207
	Egungo dimentsioa.....	208
7.2.	ERALDAKETARAKO NEKAZARITZA-SOZIETATEA GIZARTE-EKONOMIAREN PARTE GISA.....	208
	Pertsonen zentraltasuna eraldaketarako nekazaritza-sozietateetan	208

Eraldaketarako nekazaritza-sozietateen izaera demokratikoa	209
Eraldaketarako nekazaritza-sozietateen enpresa-dimentsioa.....	209
Eraldaketarako nekazaritza-sozietateen komunitatearekiko konpromisoa.....	210
7.3. ONDORIOAK.....	210
7.4. ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	211
8. <i>Mutualitateak Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna</i>	213
Francisco Javier Arrieta Idiakez, Gonzalo Martínez Etxeberria, Josune López Rodríguez	
8.1. SARRERA.....	213
8.2. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO BORONDATEZKO GIZARTE-AURREIKUSPENEN ERAKUNDEEN EGUNGO ERREALITATEA.....	217
Gizarte-ekonomiaren printzipioak bere gain hartzea.....	218
Borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundearen definizioa eta motak	219
Borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundeetako bazkideak eta onuradunak.....	220
Gizarte-aurreikuspeneko planen definizioa eta modalitateak.....	222
8.3. BORONDATEZKO GIZARTE-AURREIKUSPENEN ERAKUNDEEN IRISMENA.....	223
Euskadiko Borondatezko Gizarte Aurreikuspeneko Erakunde Federazioan federatutako borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundeak	223
Sutearo Federazioan federatutako borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundeak.....	236
8.4. EZAUGARRIAK.....	241
Borondatezko gizarte-aurreikuspeneko lehentasunezko erakundeak eta planak.....	241
Kudeaketa gardena, demokratikoa eta parte-hartzaileak borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakunde gobernu-organoetan.....	244
Borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundeek eratutako funtsen inbertsio sozialki arduratsuak	245
Desgaitasuna duten pertsonen aldeko gizarte-aurreikuspeneko planak.....	248
8.5. ETORKIZUNENKAK.....	249
8.6. ONDORIOAK.....	250
8.7. ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	251

9. <i>Elkartek Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna</i>	253
Aratz Soto Gorrotxategi, Ane Etxebarria Rubio	
9.1. SARRERA.....	253
9.2. ELKARTEEN EGUNGO ERREALITATEA	254
Elkarteen datu sozioekonomiko nagusiak	254
Euskal mugimendu asoziatiboaren artikulazioa	258
EAEko elkarteei buruzko legeriaren bilakaera	261
9.3. IDEIA NAGUSIAK.....	263
Elkartek bermatzen dute pertsonak eta helburu soziala kapitalaren gainetik nagusitzea	265
Beren jarduerak pertsonen beharrak asetzea du ardatz	266
Zuzenean laguntzen dute elkartekideen garapen integralean	266
Barneko eta gizartearekiko elkartasuna sustatzen dute	266
Tokiko sustraitze handia erakusten dute	266
Elkartek erakunde demokratikoak eta parte-hartzaileak dira	267
Gizarte-ekonomiako elkartek enpresa-dimentsioa dute, jarduera ekonomikoren bat egiten baitute	268
Botere publikoekiko independentzia bermatzen dute	268
9.4. AZPIFAMILIAK ETA ADIBIDE PARADIGMATIKOA	268
9.5. ETORKIZUNENKONKAK.....	271
9.6. ONDORIOAK.....	272
9.7. ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	273
10. <i>Fundazioak Euskal Autonomia Erkidegoan: kontakizuna</i>	275
Marta Enciso Santocildes, Saioa Arando Lasagabaster	
10.1. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO FUNDAZIOEN ERREALITATEA.....	275
Oinarrizko nozioak. Jatorria eta definizioa	275
Lege-araubidea	276
Fundazioen Euskal Konfederazioa. FUNKO	279
Datu estatistikoak	280
10.2. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO FUNDAZIOEN IDEIA NAGUSIAK	283
Fundazioak gizarte-ekonomiaren parte gisa	283
Euskal Autonomia Erkidegoko gizarte-ekonomia osoaren ezaugarriekin bat datozen fundazioak	284

10.3.	EZAUGARRIAK.....	287
10.4.	ERRONKAK.....	288
	Fundazioen ikusgaitasuna eta gizarte-ezagutzaren maila handitzea	288
	Fundazioek sortutako balio soziala neurtzea eta hedatzea	289
	Fundazioen izaera mantentzea, Garapen Jasangarrirako	
	Helburuak (GJH) lortzeko funtsezko eragile gisa.....	291
10.5.	ONDORIOAK.....	292
10.6.	ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	293
11.	<i>Ekonomia solidarioa Euskal Autonomia Erkidegoan:</i>	
	<i>kontakizuna.....</i>	297
	Aitziber Mugarra Elorriaga	
11.1.	SARRERA.....	297
	Definizioa	298
	Ordezkaritza-sareak	300
11.2.	EKONOMIA SOLIDARIOA GIZARTE-EKONOMIAREN PARTE GISA.....	300
	Pertsonen zentraltasuna ekonomia solidarioan.....	301
	Ekonomia solidarioaren izaera demokratikoa.....	303
	Ekonomia solidarioaren enpresa-dimentsioa	308
	Ekonomia solidarioaren komunitatearekiko konpromisoa	310
11.3.	ONDORIOAK.....	315
11.4.	ERREFERENTZIAK ETA ITURRIAK.....	316